

SÈRIE: HUME.101

TEXT:

Per això podem ara dividir totes les percepcions de la ment en dos tipus o classes que es distingeixen pels seus diferents graus de força o vivacitat. Les menys fortes i intenses normalment són anomenades pensaments o idees; l'altre tipus manca d'un nom en el nostre idioma, com ara en la majoria, segons crec, perquè només amb fins filosòfics era necessari enquadrar-les sota un terme o denominació general. Concedim-nos, doncs, a nosaltres mateixos una mica de llibertat i anomenem-les impressions, emprant aquesta paraula en un sentit una mica diferent de l'usual. Amb el terme impressió, doncs, vull denotar les nostres percepcions més intenses: quan escoltem, o veiem, o sentim, o estimem, o odiam, o desitgem, o volem. I les impressions es diferencien de les idees, que són percepcions menys intenses de les quals tenim consciència, quan reflexionem sobre les sensacions o moviments abans esmentats.

HUME, *Investigació sobre el coneixement humà*

PREGUNTES

1. De què parla el text? Quines són les idees principals? Com es relacionen entre elles?
2. Compara el contingut del text amb el pensament d'algun altre empirista.

SÈRIE: HUME.102

TEXT:

Totes les idees, especialment les abstractes, són de naturalesa dèbil i obscura [...] Per contra, totes les impressions, és a dir, totes les sensacions, tant les exteriors com les interiors, són fortes i vívides, els límits entre elles estan perfilats més exactament i per això no és gaire fàcil caure en error o equivocació respecte d'elles. Per consegüent, quan tenim la sospita que es fa servir un terme filosòfic sense cap significat ni idea (tal com passa massa sovint), hem de preguntar-nos solament de quina impressió deriva aquesta suposada idea. I si és impossible d'assignar-n'hi cap, això serveix per confirmar la nostra sospita. En analitzar aquestes idees sota una llum tan clara, assenyadament podem esperar d'expulsar qualsevol discussió que pugui sortir sobre la seva naturalesa i realitat.

HUME, *Investigació sobre el coneixement humà*

PREGUNTES

1. Expliqueu breument la idea principal del text.
2. A quin filòsof concret creus que es refereix l'autor d'aquest passatge quan afirma que en moltes ocasions s'utilitzen una sèrie de termes filosòfics que en realitat no tenen cap significat?
3. Quines conseqüències es deriven de l'aplicació del criteri de veritat que exposa el text?

SÈRIE: HUME.103

TEXT:

Hom copia tota idea d'alguna impressió o sentiment precedents; i on no podem trobar cap impressió, és segur que no hi ha cap idea. A tots els casos singulars d'operació o activitat de cossos o ments, no hi ha res que produeixi cap impressió —ni, consegüentment, que pugui suggerir cap idea— de connexió necessària. Tanmateix, quan apareixen molts casos uniformes i el mateix objecte és, sempre, seguit pel mateix fet, llavors comencem a entreveure la noció de causa i connexió. Llavors experimentem un sentiment o impressió nous, és a dir, una connexió habitual en el pensament o la imaginació entre un objecte i el seu corresponent usual i aquest sentiment és l'origen de la idea que cerquem. El primer cas que veiérem de moviment comunicat per la topada de dues boles de billar és exactament igual que qualsevol cas que, a hores d'ara, se'ns pugui presentar, llevat solament que, en el primer, no podíem inferir un fet a partir de l'altre, la qual cosa podem fer ara, després d'una successió tan llarga d'experiències uniformes.

HUME, *Investigació sobre el coneixement humà*

PREGUNTES

1. Expliqueu breument la idea principal del text.
2. Com s'origina la relació causa i efecte segons Hume? Explica-ho amb exemples.
3. Quines són les conseqüències que consideres que es poden derivar de la crítica al principi de causalitat per a les ciències empíriques?

SÈRIE: HUME.104

TEXT:

Quan una persona, en qualsevol època, delibera respecte a la seva conducta (com ara, si en una emergència determinada ha de triar entre ajudar un germà o un benefactor) ha de considerar per separat aquestes relacions, amb totes les circumstàncies i situacions de les persones, a fi de determinar el deure i l'obligació superiors. De la mateixa manera, a fi de determinar la proporció de línies en qualsevol triangle, cal examinar la naturalesa d'aquesta figura i la relació que les seves diverses parts mantenen entre elles. Però malgrat aquesta aparent similitud entre ambdós casos, hi ha, en el fons, una immensa diferència entre ells. L'especulatiu que raona sobre triangles o cercles considera les diverses relacions, ja conegudes i donades, entre les parts d'aquestes figures, i d'allí n'infereix alguna relació desconeguda, que depèn d'aquelles. En les deliberacions morals, en canvi, hem de conèixer, per endavant, tots els objectes i totes les seves relacions mútues; i a partir d'una comparació del conjunt, hem de fixar la nostra tria o aprovació [...] Però després de conèixer cada circumstància, cada relació, l'enteniment ja no té més espai per operar ni tampoc cap objecte sobre el qual poder-se aplicar. L'aprovació o desaprovació que aleshores segueix, no pot ser l'obra del judici, sinó del cor; i no és una proposició o afirmació especulativa, sinó una sensació o sentiment actius. En les disquisicions de l'enteniment a partir de circumstàncies i relacions conegudes, n'inferim algunes de noves i desconegudes. A les decisions morals, totes les circumstàncies i relacions han de ser conegudes prèviament; i la ment, a partir de la contemplació del conjunt, sent alguna nova impressió d'afecte o de disgust, d'estima o de menyspreu, d'aprovació o de blasme.

HUME, *Investigació sobre els principis de la moral*

PREGUNTES

1. Expliqueu breument la idea principal del text.
2. Explica quin procés se segueix, segons el text, per prendre una decisió moral.
3. Compara el plantejament ètic de Hume, tal com queda reflectit en el fragment que acabes de llegir, amb l'intel·lectualisme moral que Sòcrates va plantejar i defensar en la seva època.